

POSITIEF DENKEN

15 februari 1974

Goedenavond, vrienden. Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Denkt dus zelf na. Ons onderwerp van heden dient van meer geestelijke aard te zijn. Als titel daarvoor koos ik:

POSITIEF DENKEN

Wanneer wij kijken naar de wereld, zo zien wij dat de wereld gebonden is aan tijd. Maar op elk ogenblik van die tijd zijn er een groot aantal keuzemogelijkheden. Elke keuze zal mede bepaald worden door het denken van de mens te midden van bestaande mogelijkheden. Want juist dit denken schept de bias, waardoor de uiteindelijke keuze bepaald wordt. Wij zouden nu hier verder kunnen gaan praten over de parallellie verwezenlijking van mogelijkheden, waarbij men ervan uitgaat dat er steeds een soort parallel-universum is, waarin de hier niet gekozen mogelijkheden tot werkelijkheid worden. Men stelt dit, zeggende: God heeft alle dingen geschapen en al het mogelijke is in zijn schepping tegenwoordig. Men gaat verder: wanneer wij dus een bepaald spoor van mogelijkheden trekken in de tijd, zo betekent dit niet dat alle andere mogelijkheden niet verwezenlijkt zullen worden. Zij worden alleen niet verwezenlijkt in onze werkelijkheid. De uitwerking van dit denken vereist echter een lang filosofisch betoog, dat, voor ons onderwerp van heden, buiten beschouwing kan blijven.

Het voor ons nu belangrijke is het feit dat, zo op een bepaald moment een keuze wordt gedaan, deze mede beïnvloed zal worden door het kiezen en denken van een mens. Daarbij stamt de invloed niet alleen uit het denken van de mens zelf, maar wordt hij ook beïnvloed door het denken van alle mensen rond hem. Wanneer wij pessimistisch zijn, kunnen wij wel stellen dat over enkele jaren toch een atoomoorlog uit zal breken die de gehele wereld tot as zal verbranden. Mogelijk achten wij een dergelijke uitspraak heel juist en mooi, maar dit wil in feite alleen maar zeggen dat wij bang zijn. En angst is nu eenmaal een slechte raadgever. Het resultaat van een dergelijke instelling is dan ook dat wij allen bang zijn voor wat mogelijk zou gaan gebeuren en mogelijke voorzorgen willen nemen, anderen voor willen zijn en zo niet meer rationeel kunnen kiezen voor wat werkelijk noodzakelijk is, maar juist kiezen voor datgene wat ons in onze angsttoestand zekerheid schijnt te beloven. Het wegvallen van een redelijk overleg en een bewuste keuze uit de werkelijke mogelijkheid betekent dan vaak het ontstaan van allerhande onnodige onlusten en vernielingen. Dit is dan maar een enkel voorbeeld. Wanneer wij werkelijk bang zijn - onverschillig waarvoor - zal de angst ons gaan domineren. Zij is ons de baas.

Als geest besef je dit nog veel beter dan een mens in de stof dit weten kan, omdat onze wereld er een is waarin gedachten alles uitmaken. Wij zien steeds weer hoe mensen door een op zich niet eens zo heel grote en belangrijke angst, worden weggedreven uit het licht van een gezamenlijk bestaan en terecht komen in het duffe isolement van een duistere sfeer.

Angst is volgens mij wel een van de meest gevaarlijke zaken die kunnen bestaan. Ook al zou je dit op het eerste gezicht niet kunnen beseffen. Er zijn nu eenmaal dingen die wij aan kunnen en dingen die wij niet aan kunnen; om u weer een voorbeeld te geven:

Wanneer u nabij een giftige slang ziet, zo weet u, dat deze gevaarlijk is. U kunt nu natuurlijk de slang aan gaan vallen, maar dan moet u wel heel erg zeker van uzelf zijn. Bij de kleinste vergissing zal de slang u zeker bijten. U kunt u ook voorzichtig en geleidelijk terugtrekken. In dat geval zal de slang waarschijnlijk niet aanvallen. U kunt ook gewoon verder gaan met het

gevoel dat er eigenlijk niets aan de hand is. Wanneer u in dit geval maar niet al te dicht bij de slang komt zal deze de uitstraling - uw gedachten dus - opnemen en niet reageren op u als op een gevaar. Mogelijk waarschuwt zij nog wel, maar zij heeft niet meer de behoefte aan te vallen en toe te slaan.

Misschien is het in de werkelijkheid wel altijd zo: wanneer wij negatief denken, wanneer wij bang zijn voor de dingen, zo zijn dezen onze meesters en zullen zij ons aan gaan vallen. Ook wij zelf zullen door angst gemeenlijk meer agressief worden. Maar in onze angst weten wij nooit precies wat wij doen. In enkele gevallen zullen wij erin kunnen slagen ons te redden, zeker. Maar in 9 van de 10 gevallen is er iemand die dit niet kan en het slachtoffer worden van zijn angsten. Zo kan zelfs een hysterie in de massa ontstaan als gevolg van een onoverlegd handelen onder invloed van angst.

Dit alleen reeds is reden genoeg om meer positief te leren denken. Het pessimisme dat bij velen tot nu toe in de mode is, heeft immers weinig of niets te maken met het zien van de feiten en toestanden, zoals dezen werkelijk zijn? Het heeft eerder te maken met een angst voor iets wat mogelijk zou kunnen komen. Het is dan juist deze angst waardoor wij niet in staat zijn met volle inzet van al onze capaciteiten - geestelijke zowel als mogelijk stoffelijke - te reageren. Iemand die pessimistisch is, verminkt daarmee zichzelf en vormt een gevaar voor de wereld. Wat een stoute stelling is, waartegen u mogelijk zou willen protesteren. Ook wij, zo zult u willen opmerken, lanceren vaak gezegden die pessimistisch kunnen worden geïnterpreteerd. Maar de feiten zien is nog geen pessimisme. Om u een voorbeeld te geven:

Wij nemen aan dat de toestand in Engeland op het ogenblik tot kwaad en erger zullen ontwikkelen, terwijl verkiezingen daarin geen enkele verandering zullen brengen, daar het in dit land tot een machtsstrijd komt tussen twee klassen. Het geheel loopt tussen twee partijen, waarbij een derde partij niet de mogelijkheid kan vinden enige werkelijke invloed uit te oefenen. Nu kan men stellen dat dit een pessimistisch beeld is, daar alles toch ook goed zou kunnen gaan. Maar zeggen dat alles toch wel in orde zal komen, is geen werkelijk positief denken. Je zou echter verder als volgt kunnen redeneren: Door de problemen en conflicten die in dit land zullen ontstaan, zullen de mensen beter doen beseffen waaraan zij in wezen toe zijn. Zij zullen daardoor bewuster en beter kunnen gaan handelen. Er ontstaat dan een bewuster en intenser samengaan, waarbij de groepen minder tegenover elkaar gaan staan op een wijze die het geheel van de gemeenschap kan schaden.

De situatie erkennen zoals hij is, maar gelijktijdig de goede mogelijkheden daarin met nadruk beseffen, is volgens mij eerst werkelijk positief denken. Positief denken is niet zeggen: hij is ziek, maar dat hindert niet, want hij wordt wel weer beter, dat weet ik. Dat doet de geest of de lieve God wel voor hem. Positief is het wel, wanneer men denkt: hij is ziek, maar dat behoeft nog niet te betekenen dat het ergste gebeurt. Ik haal er een deskundige bij, doe alles wat ik kan doen om die mens te helpen genezen. Dan verwacht men niet het onmogelijke en zal toch steeds weer ontdekken dat de zaken nog beter verlopen dan men redelijk gezien zou mogen verwachten.

Wanneer je zo denkt, kom je verder. Dat geldt zelfs voor het sterven. Vele mensen zeggen: doodgaan? Het is wel aardig dat je na die dood nog voort kunt bestaan, maar ik heb nog zoveel te doen en wanneer ik doodga, loopt natuurlijk alles in het honderd. Alsof de zaken zonder uw dood niet in het honderd zouden kunnen lopen. Het gevoel onmisbaar te zijn is niet reëel denken, het is echter wel een wijze van reageren die een angst voor de dood impliceert. Niemand is onmisbaar, ook u niet. Maar wanneer u doet wat voor u mogelijk is, wanneer u positief bent, zover u kunt in het geheel, betekent dit wel dat u het geheel van de gemeenschap waartoe u behoort en uiteindelijk misschien zelfs de gehele mensheid helpt om gelukkiger en beter te leven, om van de bestaande mogelijkheden meer gebruik te maken door een steeds juistere keuze te doen. Wat betekent, dat de dood voor u geen uitblussing kan zijn, maar eerder een voortzetting wordt van uw leven en zelfs mogelijk van uw taak.

Positief denken is natuurlijk een onderwerp dat in vele opzichten doodgepraat is. Wij kunnen zeggen dat het erg positief is, wanneer wij het kwaad bestrijden. Want dat kunt u steeds weer horen. Laat mij u echter zeggen, dat overal waar u begint iets te bestrijden, er twee soorten strijders zijn: uw partij en de anderen. Elke strijder wordt daarbij gebiologeerd door zijn vijand. Hij verliest alle perspectief van menselijkheid en taak uit het oog, omdat hij zijn vijand ten koste van alles zal willen verslaan. Mensen beginnen vaak een dictatuur te bestrijden en zijn na korte tijd terroristen die geen respect meer hebben voor het leven en de vrijheden van anderen, terwijl zij in feite zelf een dictatuur willen gaan vormen.

Mensen willen geestelijk juiste wegen voor de mensen openbreken door het "kwaad" te bestrijden. Maar daardoor beletten zij voortdurend meer mensen zich te ontwikkelen volgens hun eigen mogelijkheid en waarde, en vernietigen zij vaak een groot deel van de geestelijke waarden die in hen en anderen berusten, door zich te zeer aan regels en te weinig aan innerlijk besef te binden. Zoiets is onaanvaardbaar. Strijden is steeds weer negatief, niet positief. Je bestrijdt iets wanneer je er bang voor bent, in wezen niet eens omdat het volgens jou kwaad is, maar omdat je bang bent, dat het jou iets zou kunnen doen. Vele zedemeesters in deze tijd, die zo luidruchtig bezig zijn elke verandering van zeden te bestrijden, zijn in wezen bang voor hetgeen een verandering voor hen zou betekenen, wanneer een dergelijke verandering algemeen zou worden vooral. Dan immers zouden zij zoveel voor niets hebben gedaan en geofferd. Alleen reeds dit punt kunnen zij eenvoudig niet aanvaarden.

Maar er zijn toch vele goede dingen in de wereld? Wanneer u naar deze wereld ziet met al zijn verwarringen, al zijn terreur en misdadigheid e.d., zo zijn er toch altijd ook weer mensen te vinden die goed zijn voor anderen. Er zijn zelfs mensen die naar een vreemd land trekken, alleen maar om daar mensen te kunnen helpen. Anderen geven van hun armoede toch nog een paar duiten om een onrecht ongedaan te kunnen maken, zieken te kunnen helpen of iets dergelijks. Mensen sloven zich vaak uit voor andere mensen, die zij niet eens kennen, alleen maar om dezen even bij te staan, om deze mensen voor een ogenblik iets gelukkiger te maken. Zegt dat dan niets?

De mensheid is niet slecht. Wanneer je denkt dat de wereld en de mensen slecht zijn, dat alles van kwaad tot erger zal gaan, dan ben je zelf medeoorzaak voor het waar worden van je vrezen. Denk positief. Zoek in alle dingen naar het goede daarin, probeer niet af te breken, maar tracht te bouwen. Vele mensen zijn voortdurend bezig de bouwwerken van anderen af te breken. Zij zeggen: dit is politiek niet goed, dat is religieus niet aanvaardbaar, dat is geestelijk verkeerd. Maar waarom zou je: wanneer je zelf een hechte structuur van geestelijke waarden kent en die leeft, anderen ook helpt om met die waarden te leren leven, zo zij dit verlangen, dan immers bouw je zelf iets positiefs op en is het afbreken van denken en werken van anderen van geen belang meer? Wanneer er mensen zijn die neerslachtig of ziek zijn, kun je natuurlijk hen gaan zitten beklagen. Maar dan zit je beiden na enige tijd in de ellende. Beter is het te zeggen: toch is er nog enig licht, toch is er nog kracht. En wanneer je dit niet onmiddellijk tegen iemand zeggen kunt - wat ik mij vaak wel voor zou kunnen stellen - dan kun je tenminste nog denken, dat er zoveel positiefs bestaat. Werp dan dergelijke gedachten naar een medemens toe, probeer door je gedachten die ander te laten voelen dat er meer in het leven bestaat dan hetgeen hij beziet, dat er ook lichtende en positieve waarden zijn. Wanneer een mens op sterven ligt, zeg hem dan niet dat hij zoveel gezondigd heeft, maar dat er mogelijk zelfs voor hem nog genade te vinden zal zijn. Zeg niet - tenzij hij daarom vraagt - dat je alles wel even voor hen zult regelen en zijn zaken op orde zult stellen. Zeg alleen maar: Je hebt in je leven toch wel veel goeds gedaan. Dan ben je eerst werkelijk positief.

Uw denken is een proces van associaties. D.w.z. dat wanneer je een woord hebt, er bijna automatisch een tweede bij komt. Er zijn mensen die niet van water houden als drank. Zeg je tot hen "water" dan reageren zij met "wassen". Andere gebruiken water zonder vooroordeel. Zeg je tot hen "water", zo repliceren zij "kraan!" Waarmee ik maar wil zeggen dat elke mens associeert in overeenstemming met zijn eigen persoonlijkheid en inhoud. In de reactie ligt steeds iets van hetgeen de mens leeft, van hetgeen hij ervaren heeft.

Maar nu komt het vaak voor, dat je verkeerd associeert. Stel dat de eerste het woord water hoort en reageert met een "bah". Dat is dan verkeerd. Wassen als associatie kan ik nog als positief aanvaarden, maar niet dit afwijzende "bah?" Associaties als kraan of doop wil ik eveneens aanvaarden als mogelijk positief. Om dit te bereiken zal een mens echter zijn denken moeten scholen. Het is altijd gemakkelijk om te zeggen: Wat een rot weer bv. U hebt vandaag waarschijnlijk nog gelijk, want u leeft in Nederland en het klimaat is daar lang niet altijd ideaal. Maar stel dat het regent. Dan is die regen niet alleen maar een hinder. Zij spoelt ook andere dingen. Zo wast zij de lucht en haalt vele van de stoffen die daarin rondzweven naar beneden. De regen schept eventueel de mogelijkheid tot een betere plantengroei. Bovendien: Het weer geeft u ook eens de kans uzelf eens wat te harden, zodat u niet bij het eerste zuchtje onmiddellijk met longontsteking naar bed moet.

Alles heeft zijn goede zijden. Kijk naar de schoonheid die in alle dingen leeft. Je kunt naar buiten kijken en zeggen: he, bah, het regent. Maar je kunt ook zeggen: wat glimmen de straten leuk. Positief zijn is een je gewinnen op een bepaalde wijze naar het leven en al te kijken en daarop op een bepaalde wijze te reageren. Je zou bv. kunnen zeggen: Kijk die vent eens, die heeft weer te veel gedronken. Je kunt echter ook zeggen: kijk eens hoe die mens met veel moeite nog probeert, zijn waardigheid te bewaren. Het is moeilijk gedachten duidelijk te maken in alleen maar woorden. Maar ik wil u erop wijzen dat alles een positieve kant heeft. Wanneer wij dit positieve zien en daarop de nadruk weten te leggen, zo zullen wij bij onszelf, maar ook bij anderen, een positieve reactie en keuze bevorderen. Je kunt redeneren: deze mens heeft eens gestolen, hij is een dief, je moet hem dus niet meer vertrouwen. Je zou ook kunnen zeggen: die mens heeft gestolen. Hij is een dief geweest. Laat ik die mens een kans geven, want ook in hem schuilt iets goeds.

Kies altijd zo bewust mogelijk de beste associaties, controleer steeds weer uw reacties. Ziet u iets erg somber in, sta eens even daarbij stil en vraag u af, of daarin toch nog niet ergens iets goeds te vinden zal zijn, of daarin niet iets van schoonheid, humor, een goddelijke glimlach over is. Wanneer je dit doet, zul je steeds weer de beste kanten en mogelijkheden in het leven vinden en daaruit reeds kracht kunnen putten. Maar wanneer je zo denkt, straal je dit uit. Nu weet ik wel dat men over de realiteit van gedachtekracht kan verschillen. Maar stel het eens zo eenvoudig mogelijk: Alle mensen zijn min of meer gevoelig, voor wat men sfeer noemt. Wat betekent dat zij niet uitgesproken invloeden, gedachten en uitstralingen aan plegen te voelen. Een huis heeft een eigen sfeer, menige mens brengt indrukken met zich die niet stoffelijk redelijk tot stand komen, maar wel je reactie op die mens mede bepalen, omdat je deze uitstraling min of meer bewust in je opneemt. Wanneer u positief bent, brengt u overal een ietsje van dit licht; dat in u leeft, tot uiting. Omdat u zelfvertrouwen hebt, gelooft in het goede, maakt u het voor anderen moeilijk misantropisch, pessimistisch door het leven te gaan. En dat is juist de bedoeling.

Wanneer je mensen een klein beetje blij kunt maken, is dat natuurlijk erg belangrijk. Maar wanneer je zelf blijheid bent en die blijheid overal ook met anderen delen wilt, zelfs maar in gedachten, dan breng je overal levensmoed, iets van kracht over. Dan breng je anderen tot een aanvoelen van iets van de lichtende sfeer en werkelijkheid, waar wij uiteindelijk allen eens naartoe zullen gaan. Misschien zijn er mensen die stellen: je moet positief denken, dus de benzinedistributie was goed, de autoloze zondagen waren heel goed, frisse lucht, vrijheid, rolschaatsen op de autowegen en zo. Wat inderdaad een goede kant was aan dit gebeuren. Maar wanneer je alles dan weer naar normaal ziet terugkeren, ben je geneigd om te zeggen dat alles slechter wordt. Daarom zou je het ook nog anders kunnen bezien: Het is goed voor een mens zo nu en dan te ontdekken dat hij niet zo afhankelijk is van allerlei dingen, zoals zijn auto, omdat hijzelf ook nog iets is en iets kan, iets betekent. Zeker, het is voor u vervelend, wanneer midden in een spannende serie een knetter en knal klinkt en uw apparaat het niet meer doet. Maar pas u aan, speel bv. een spelletje "mens erger je niet". U bent daarvoor dan vast in de stemming. Ontdek dan met verbazing dat u uzelf ook best bezig kunt houden. Maak het niet altijd weer zo zwaarwichtig in je leven. Er zijn mensen, die schijnen te denken, dat je alleen menswaardig leeft, wanneer je voortdurend in de ene hand een bijbel en in de andere een

studieboek hebt. Die dingen kunnen belangrijk voor je zijn, maar belangrijker is het volgens mij toch dat je steeds weer je innerlijke veerkracht herwint. Spelen, je ontspannen, is daarom even belangrijk.

Om uw maar weer een voorbeeld te geven: Een mens die lange tijd achtereen met een studie bezig is, bereikt een punt waarop hij niets meer in zich op kan nemen, niets meer geheel begrijpt. Gaat hij dan toch verder, dan komt hij tot misverstanden en uitputting. Wanneer diezelfde mens echter zegt: ik ben moe, ik zie het niet helemaal meer zitten, dus doe ik mijn boeken dicht en zie morgen wel weer verder, dan blijkt hij veel geleerd te hebben en morgen automatisch aan te kunnen haken bij al, wat hij vandaag reeds heeft gedaan. Ik wil dus niet stellen dat je alles bij voortduring uitermate serieus moet benaderen. Je leven mag heus wel een beetje speels zijn. Maar je moet voor alles positief blijven. Wanneer u iets niet begrijpt - en dat komt vaak voor - moet u niet zeggen dat u het nooit zult begrijpen. Zeg alleen maar tot jezelf: vandaag begrijp ik het niet, dus zal ik het morgen nog eens proberen. Wanneer u ziet dat een medemens hulp nodig heeft en het gelukt u niet deze te geven, zeg dan vooral niet dat die mens niet te helpen is. Dat is de heerlijke uitvlucht van iemand, die zich ervan af probeert te maken. Zeg eenvoudig tot u zelf: Ik heb vandaag geen goede kans gevonden, maar morgen zal ik het weer proberen. Want in mij is er iets goeds en dat goede kan ik naar buiten brengen.

In contacten met de geest geldt al precies hetzelfde: Wij weten hoe de reacties kunnen zijn. Wanneer bv. onze vriend Henri een goede bui heeft, weet hij de mensen over het algemeen aardig op stang te jagen. Maar de onrust die hij veroorzaakt is zelden negatief in uitwerking, omdat er altijd een lach blijft, een mogelijkheid tot het aanvaarden van mogelijk op het eerste gezicht zeer cynisch klinkende uitspraken, omdat men voelt: het is wel waar, maar zo heel erg kan het niet zijn, want wij kunnen er om lachen. Ook dat is positiviteit. Mogelijk ziet de wereld er vandaag niet zo heel erg mooi uit, maar erg kan het niet zijn, want wij zien de betrekkelijkheid van de dingen nog in, wij kunnen er nog om lachen.

God is in zijn hemel en wij zien geen steek van Hem, maar daarom niet getreurd, want er is altijd nog een beetje licht, een beetje hoop, enige vreugde. Daarom zal het leven best meevallen, wanneer ik maar verder ga met al het goede in het leven te zoeken en al het goede dat ik besef zoveel mogelijk waar te maken. Laat mij dan met al het kwade maar niet al te zeer bezighouden. Dat is natuurlijk een manier van leven. Ik kan mij dan ook voorstellen dat er vele mensen zijn die het niet juist vinden, die menen dat de wereld verschrikkelijk is en ons negatief noemen, omdat wij de moed nog hebben zoveel mogelijk als vrolijke Fransen door het leven te dartelen. Die mensen hebben natuurlijk wel gelijk. Veel in de wereld is inderdaad verschrikkelijk en je zou er werkelijk iets aan moeten doen ook. Maar dergelijke mensen doen mij denken aan boeren, die het onkruid blijven bezien dat op hun akkers te zien is en daardoor er te laat toe komen om te zaaien. Weet u, wat er dan gebeurt? Dan stikt het graan in het onkruid. Maar zorg je ervoor dat je vroeg zaait en trek je je dan van de mogelijkheid dat er onkruid is niet te veel aan, zo komt je graan tijdig op. Het onkruid komt dan ook nog wel op, maar het graan is sterker, zodat je een goede oogst zult hebben ondanks dit onkruid. En dat onkruid op zich is dan ook vaak nog aardig, zoals korenbloemen, papavers e.d.

Zo zou je ook moeten handelen met je denken. Je moet de kans niet geven aan het pessimisme, de hulpeloosheid, de hopeloosheid die je bij alle ernstig beschouwen van het leven soms dreigen te overrompelen. Je moet altijd in alles de goede kanten zoeken, steeds weer je afvragen hoe je nog een glimlach kunt puren uit het gebeuren, een gevoel van blijheid bewaren en aan anderen kunt overdragen, desnoods ondanks alles. Doet u dit, dan zult u zien dat het goede in uw leven steeds sterker wordt, dat uw leven leefbaarder wordt, uw denken steeds meer positief wordt, zodat u geestelijke werelden kunt aanvaarden en als deel van het bestaan kunt aanvaarden zonder daarmee gelijktijdig overmatig druk bezig te zijn, zodat alles deel wordt van je leven. Zeg maar rustig tot u zelf: zo slecht is mijn leven nog niet geweest en tot nu toe kan ik het nog best redden. Ik vind elke dag nog wel enige vreugde. En ga ik eenmaal dood, dan ga ik eenvoudig op pensioen en kan een tijdje rusten tot ik voel weer wat te willen en te kunnen

doen. Nu zit iemand uit te rekenen hoe groot een dergelijk pensioen zal zijn. Wel, dat gaat altijd naar verdienste, maar je komt er nooit werkelijk aan te kort.

Wij hebben u dus wel vastgesteld dat positief denken belangrijk is en zelfs duidelijk gemaakt, wat positief denken ongeveer in moet houden. Nu gaan wij nog even terug naar die mogelijkheden waarvan ik reeds sprak.

Wanneer iemand bang is, reageert hij snel panisch. Dan doe je dingen die je anders nooit zou doen, terwijl je maar zelden de beste mogelijkheid kiest die je hebt. Eerder grijp je naar het eerste het beste, waarin je mogelijkheid vermoedt. Paniek en angst zijn daarom kwaad. Wanneer wij ons beladen met schuldgevoelens, zullen wij onszelf straffen. Wij beseffen dit niet geheel bewust, maar wij doen het dan toch. Wij scheppen voor onszelf toestanden waarin wij het moeilijk en zwaar krijgen, zonder ons daardoor gezuiverd of gereinigd te voelen. Integendeel: omdat wij niet beseffen dat wij zoveel onszelf aandoen, zeggen wij dat de wereld slecht en onrechtvaardig is.

Wanneer wij altijd het duister zien, dan maken wij het duistere voor onszelf waar. In het begin zeg je dat er maar weinig licht is en op de duur zeg je: Mijn God, wat een duisternis. Het lijkt of het vaste materie is, of ik ingemetseld ben in lichteloosheid. Hoe moeten wij, arme mensen, nu nog leven? Maar dat is eigen schuld, want men heeft zichzelf ingemetseld. Wanneer wij duister zien, moeten wij trachten licht te vinden. Daardoor maken wij het onszelf mogelijk bewuster te leven en bewuster te kiezen. Het leven van een mens is toch reeds beperkt. U bent door uw milieu, opvoeding e.d. reeds beperkt in hetgeen u wel en niet kunt doen. U bent niet zo vrij als een vogeltje in de lucht, maar u hebt toch ook vele mogelijkheden om zelf uit het voor u bestaande te kiezen. Wanneer u nu blijmoedig bent, zo kiest u datgene waarin voor u de beste mogelijkheden liggen. Zeker, dat kan dan wel eens mislopen ook. Maar door de positiviteit van uw keuze zullen er vele anderen zijn die eveneens positiever hebben gereageerd. Wat betekent dat mogelijk een derde van hen slaagt. Zeker, 2/3 heeft een teleurstelling te verwerken. Maar er is toch door deze instelling een meer positieve waarde in de wereld gekomen. Er is een verandering tot stand gekomen en zo zal uw volgende keuzemogelijkheid in de tijd wat positiever uitvallen.

Ik kan dit helaas niet voor u tekenen, maar zal trachten het toch te omschrijven: Stel, dat wij een rechte verticale lijn zien. Dat is hetgeen er zal gebeuren wanneer er niets verandert. Denken wij pessimistisch, dan ontstaat op een gegeven ogenblik een soort zijtak naar meer negatieve mogelijkheden. Bij een volgende pessimistische keuze zal men weer iets verder doordringen in het negatieve gebied en zo voort. Op de duur is men geheel van alle licht verwijderd, dat aan de andere kant van onze verticale lijn begint. Stel dat wij positief denken. De eerste maal is de verandering niet zo groot. Onze keuzemogelijkheden liggen iets meer in het gebied van het licht. Hierdoor zal een volgend keuzemoment ons hoogstens tot de hoofdlijn terug kunnen brengen, maar daarnaast kunnen wij ons nog verder in het gebied van het licht, het positieve gaan bewegen. De kans is bij een positieve instelling groot, dat dit laatste gebeurt. Dan gaan wij stukje bij beetje ook nu ons verwijderen van de neutrale lijn. Wij komen steeds meer in het licht, dat als symboolbegrip wordt gehanteerd voor erkenning, positiviteit, weten, beseffen, bewust beleven. Dat houdt weer in, dat je als deel van het geheel gaat functioneren.

Er is iemand die heeft gezegd: Een echte pessimist is een egoïst die de wereld vreest en eenieder wantrouwt, omdat hij weet dat hij alle reden zou hebben zichzelf te wantrouwen, indien hij een ander was. Men heeft ook gezegd: Een optimist is iemand die zoveel licht en vreugde in zich draagt, dat hij niet aan kan nemen dat de wereld duister is. Hierdoor maakt hij haar steeds iets lichter. Bij elke teleurstelling zoekt hij toch weer naar het goede, tot hij op de duur niet anders meer kan ontvangen dan een antwoord op het goede, dat in hemzelf bestaat.

Nu denkt iemand aan dat oude mopje: Die trekt op die mist en: wat een pest die mist. Maar mijn definitie lijkt mij toch wel wat zuiverder.

Elk mens die positieve gedachten heeft t.a.v. zijn medemensen, zichzelf, de maatschappij en zijn mogelijkheden daarin, onderdrukt hierdoor een groot deel van de slechte mogelijkheden in dit alles. Wat mogelijk krankzinnig zal klinken. Maar zelfs een dief die je vertrouwen geeft, zal minder snel stelen dan een dief die je wantrouwt. De laatste zegt: de naam heb ik al. Ik voeg daar dus de daad bij, dan heb ik tenminste enig voordeel. Zelfs in mythologisch religieuze voorstellingen geldt dit: Wanneer je in een duivel gelooft, aannemende dat deze steeds klaar staat om je kwaad te doen, dan word je zo bang voor die duivel dat je God niet meer ziet. Je kunt natuurlijk ook denken: die duivel is een arme donder. Hij zou het goede willen doen, maar kan dit niet geheel. In dat geval blijft je aandacht op het goede gericht vindt je God overal terug en kan de duivel je niets doen. Mogelijk kun je dan zelfs die duivel nog enige vreugde geven door de goedheid, die je bezit.

Mogelijk hebt u daar zo nooit over nagedacht. In dat geval moet u eens "De Smarten van Satan" van Corelli lezen. Hier vindt u een beeld dat mijn visie op de duivel als een arme donder onderstreept. De begeerte is hier het negatieve element, waardoor de mens onder de invloed van Lucio, de duivel, komt. Op het ogenblik echter dat deze mens dit beseft, wijst hij alles af. De mens komt in nood en verliest alles, wat hij door de demon gewonnen heeft, maar ziet gelijktijdig Lucio in vreugde even opstijgen naar de hemel. De positiviteit van de held brengt hem terug in de menselijke wereld als een veranderd mens. Het verhaal is natuurlijk dichtelijk, de praktijk is enigszins anders. Maar ook de praktijk zegt dat wij door negatief te denken soms veel voor onszelf kunnen vergaren ten koste van anderen. Maar de angst dit weer te verliezen, de voortdurende strijd om het te behouden en te vermeerderen, vernietigt de mens dan. Op het ogenblik dat wij volkomen bereid zijn zoveel mogelijk alles met anderen te delen, zonder te verwachten dat een ander ons iets ontnemen zal, omdat wij steeds bereid zijn te geven, verandert er iets voor ons. Dan is er licht.

Een van de grote vraagstukken van deze tijd is het verval van het religieus besef bij de mensen. Dit besef was gemakkelijk: er was een vaste wet. Hield je je aan de regels dan kwam je zeker in de hemel, was je ongehoorzaam dan kwam je in de hel, en als je handig was kocht je voor je dood nog wat aflaten, waardoor alles nog best meeviel. In uw dagen weet de mens niet meer wat hij nu eigenlijk geloven moet. Wij kunnen zeggen dat God ver weg is, dat hij een abstractie is die misschien niet eens bestaat. Wij kunnen echter ook stellen: Of die God nu bestaat of niet, er is iets in mij dat antwoord geeft op een beeld van God. Laat mij dan blij zijn met deze kracht, dit licht in mij. De rest zie ik dan later wel. Vele mensen stellen dat zij de wereld moeten verbeteren. Mooi. Ofschoon ik mij afvraag, of zij ooit werkelijk te verbeteren is, want zij is maar een doorgangshuis. Maar goed. Wij moeten de wereld verbeteren? Kan dat wel? Je kunt volgens mij die wereld niet echt verbeteren, omdat je niet weet wat blijvend goed is. Want niemand weet objectief wat goed is. Alleen persoonlijk, zeer subjectief heb je een begrip van wat goed zou zijn. En dat is dan meestal nog datgene wat voor jou goed is, of tenminste verkeerd en kwaad voor je medemensen. Nogmaals: wij weten niet wat objectief goed is, maar wij weten wel wat voor ons goed is. Laat ons er dan niet over vechten of beweren dat dit voor eenieder juist zo dient te gelden. Laat ons liever trachten dit goede in en voor ons waar te maken door er mede en ervoor te leven.

Laat ons trachten in ons denken altijd weer de vreugde de boventoon te laten voeren. Wanneer wij al smart moeten ondergaan, dienen wij die zo goed mogelijk te aanvaarden en zullen wij moeten proberen die te zien als een tussenspel. Want er is altijd meer dan dat alleen. Als u eenmaal sterft, zult u begrijpen hoe juist deze laatste verklaring is. Er is altijd meer. Een mens die overgaat, terwijl zijn gehele leven een vreugde is geweest, een erkennen van het positieve in het bestaan, zo zal hij ook na de dood het positieve beleven en erkennen, hij zal in "de andere wereld" die in wezen alleen een verlengstuk lijkt van uw eigen wereld, blij kunnen zijn. Iemand, die hier bang is en alles als kwaad ziet, die overal gevaren ziet, zal overgaan, maar dan ook net zo wantrouwend en angstig staan tegenover alles wat hij dan ontmoet. Hij zal de hulp niet kunnen aanvaarden die hem toch zo rijkelijk geboden wordt. Hij zal de vreugde die hem geboden wordt, wantrouwen en zich reeds verder terugtrekken. Want ook hij zal blijven zoals hij op aarde was, tot hij eindelijk leert dat zijn beoordeling van het al verkeerd is.

Het heelal is positief en blijft dit, zelfs op het ogenblik dat alles tot stilstand komt, de laatste beweging ophoudt en het laatste verschijnsel gedoofd is. Zelfs dan is de kosmos nog positief, want zij heeft bewustzijn voortgebracht. Zij heeft een denken geschapen. Het bestaan van dit denken is belangrijker dan een vastvriezen van het geheel in een soort stasis, zoals het stoffelijke bestaan gewaarborgd blijft.

Wij zijn het, die het denken zijn: de geest natuurlijk, maar zo goed als de geest ook de mens in de stof die op aarde leeft. De mens schept uit zichzelf het denken. Wanneer dit een lichtend denken is, dan maakt hij het licht tot waarheid en stelt hij in de plaats van langzaam vergaande en veranderende materiële eenheden een geestelijke kracht, die, zo het nodig is, zelfs een nieuw heelal kan scheppen. Wat dichterlijk klinkt, ofschoon ik weet dat dit waar is. Voor de meesten onder u blijven dit echter voorlopig nog frasen. Om het eenvoudig en begrijpelijker te zeggen: Wanneer je kinderen steeds alles verbiedt, worden zij steeds ondeugender. Wanneer je kinderen vertelt waarom het beter is iets niet te doen en hen dan desnoods de ervaring zelf op laat doen, zullen zij begrijpen dat er met je te praten is. Een slaaf maak je van een kind maar zelden, tenzij je het wilt breken. Een gezel maak je van een kind echter alleen door het, hoe jong ook, als een volwaardig mens te aanvaarden.

De beste mensen op deze wereld zijn degenen die voortgekomen zijn uit een dergelijke vrijheid - compleet met alle verantwoordelijkheid en een aansprakelijkheid voor eigen daden. Toch zullen zij hun eigen fouten eerst moeten maken voor zij tot werkelijk grote mensen worden. Kijk maar naar de grote mannen van deze aarde: in hun jeugd waren zij allen ellendelingen, of je nu spreekt over Franciscus van Assisi die van zijn vader stoffen stal om een feestje te kunnen geven, of over Edison die bijna een trein opblies met een laboratorium, dat hij clandestien in een goederenwagen had ingericht. Deze mensen werden de groten onder de mensen, omdat zij bij alles wat zij verkeerd deden, iets leerden. Zij begrepen hierdoor wat zij niet moesten zijn en niet moesten doen. Daardoor konden zij op de duur het geheel van hun energie positief gaan gebruiken. Of het resultaat dan het geestelijk streven van een Franciscus is, of het technische zoeken van een Thomas Alva, maakt geloof ik niet zo veel uit. Vele mensen menen dat het een groot verschil uitmaakt, of je op aarde iets doet, dan wel je terugtrekt in een vergeestelijkte ontkenning van die wereld. Ik meen dat het wezenlijke verschil tussen dergelijke mensen maar klein is.

Het is immers niet belangrijk hoe je de dingen doet, zolang je die maar positief doet, wanneer er maar leven in schuilt, iets van God en kracht uit blijkt. Het is volgens mij zelfs niet belangrijk dat een mens zegt: God bestaat voor mij, ik eer God. Belangrijk is dat hij in de schepping het licht erkent en het licht bevordert - hoe hij dit ook moge benoemen. Vergeet niet dat God voor ons allen een leuze is, een leuze waarvan wij soms iets meer, soms iets minder weten. Maar achter die leuze ligt voor ons allereerst de werkelijkheid van wat wij zijn. Wanneer er een God is en wij tot die God mogen komen, zo zal dit zeker geen verband houden met de formulering die wij nu voor die God, zijn Wil, en bestaan vinden, maar dankzij hetgeen wij zelf zijn.

U zou nu kunnen opwerpen: Er zijn zoveel slechte dingen in de wereld. Mijn antwoord zou dan luiden: Daarin hebt u volkomen gelijk. Maar hoe meer aandacht je eraan schenkt, hoe meer kans je aan dit slechte geeft, hoe meer kans je het ook geeft jou te domineren. Zie je de goede dingen echter en wijd je daaraan je aandacht, dan maak je die sterker voor jezelf. Bovendien is er nog zoiets als een gezamenlijk denken, dat men vaak gemeenschappelijk bovenbewustzijn noemt. Wanneer de mensen denken, zo hangt hun gezamenlijk denken als een soort deken rond de gehele mensheid. De mens die een bepaalde instelling heeft zal - zoals een afgestemd radiotoestel uit de vele ethergolven - uit dit geheel alle krachten en gedachten tot zich trekken, die bij hem passen. Dit betekent echter ook dat u uitzendt. Hoe meer u positieve gedachten en gevoelens weet uit te zenden, hoe meer anderen die daaraan behoefte hebben, uit het geheel van het menselijke denken het gevoel kunnen krijgen dat er nog iets goeds is op de wereld en daaraan zullen gaan denken. Al zou dit alles zijn wat u doet, dan zou u daarmee toch waar-schijnlijk reeds veel bereikt hebben.

Op het ogenblik is overal haat en verzet. Iedereen veroordeelt iedereen en alles. Iedereen houdt zich bezig met alle euvelen in de wereld behalve zijn eigen stomiteiten. U hebt gelijk. Ook hier. Indien wij ons daarmee bezig blijven houden, bevorderen wij alleen maar deze verkeerde tegenstellingen, deze dwaasheden en deze mislukkingen. Waarom zouden wij dit doen? Juist omdat er in de wereld zoveel verkeerd is, is er iemand nodig die zijn gedachten tegen dit alles durft te stellen, die durft te zeggen: Er is iets goeds, iets moois, iets levends in deze wereld. Het is beter bewust te leven in een wereld die niet volmaakt is, dan half dommelen, halfdood te drijven in een wereld die zo perfect is, dat je zelf niet meer behoeft te bestaan. Geloof mij: met uw denken doet u veel voor dit gemeenschappelijk bewustzijn. U hebt telepathische vermogens in meerdere of mindere mate. Wat u bent en denkt draagt u aan anderen over, niet alleen aan degenen met wie u direct contact hebt, maar evenzeer aan degenen die u voorbijgaat zonder hun bestaan zelfs maar te beseffen. Wanneer jij positieve gedachten en instelling kent en een ander passeert, zonder je ook maar te zien, terwijl er in die passant maar iets is waardoor hij kan reageren op uw inhoud, dan betekent dit voor hem een schokje, dan verandert er iets in zijn eigen gedachtenprocessen door dit niet besepte contact. En dat kan belangrijk zijn.

Wanneer u positief denkt over de geest, de krachten uit de geest en andere geestelijke waarden, dan maakt u het de geest mogelijk zich eenvoudiger te manifesteren. Op het ogenblik dat u positief bent tegenover de wereld, het leven en de geest - waarbij u die geest niet eens afzonderlijk behoeft te noemen, daar zij deel is van het leven - dan zullen alle positieve krachten van het leven - en dus ook van de geest - op u kunnen reageren. Dan kan de geest u ook iets geven, soms een gedachte, een beetje kracht, een inspiratie, soms ook alleen maar het gevoel dat het vandaag wat prettiger is in het leven. De geest die het licht kent, wil dit graag. Neem dat van mij aan. De geest weet dat dit kan.

Wanneer u hoort wat de Witte Broederschap op uw wereld tracht te doen, zult u wel eens mompelen: nou nou.... Wat houden die geesten zich toch bezig met politiek, met rampen enz. Zeker. Maar onthoudt daarbij, dat de broederschap zich wel bezighoudt met vele dingen op aarde die slecht zijn, maar dan alleen omdat zij gelooft dat er toch iets goeds, een mogelijkheid tot het vinden van licht in schuilt. Anders zou zij er niet aan beginnen. De broederschap probeert het goede de kans te geven zich te manifesteren. Daarvoor werkt en zwoegt de geest. En is dit niet het belangrijkste, wat kan bestaan?

Je leeft samen, mens en geest, mens en mens. Al zit je alleen maar als haringen gestouwd met anderen in een openbaar vervoermiddel, je bent samen. Je staat niet alleen. Je bent niet alleen. Wanneer jij wat positiever bent, zullen ook de anderen eerder positief zijn. Wanneer jij negatief bent, zul je het anderen moeilijker maken om positief te zijn. Help de wereld om positief te zijn, om positiever te worden. Denk steeds aan de lichtende, de goede kant van alle dingen; probeer altijd te voorkomen dat u in mistroostigheid en hopeloosheid verzinkt. Kunt u een probleem niet aan? Zet het even opzij en ga verder met iets, wat positiever voor u is. Dan vindt u daarin allicht voldoende kracht om later aan uw probleem ook iets te doen.

Dat is alles wat ik te vertellen heb. Indien u geen commentaren hebt?

Vraag: Alles is toch in alles?

Antwoord: Dat is wel waar, maar voor de mens is dit volgens mij toch voornamelijk een filosofisch concept. Al wat wij erkennen, kan alleen door ons erkend worden, door het feit dat het ergens in ons bestaat. Als wij een God erkennen, waarin alle dingen bestaan, dan kan dit volgens mij alleen omdat die God in ons leeft. Beseffen wij hoezeer wij verbonden zijn met al, wat wij kennen of ons voor kunnen stellen, dan zullen wij mogelijk ook wat positiever te werk gaan. In zoverre is uw stelling m.i. wel ter zake dienende.

Vraag: Is die voorstelling van mogelijkheden in het begin een statisch geheel?

Antwoord: Alles bestaat in God en blijft in God aanwezig. Voor ons is er echter een vrije keuze. Er zijn natuurlijk grote lijnen volgens welke de mensheid zich ontwikkelt, maar wij hebben een eigen mogelijkheid binnen dit alles onze eigen keuze te maken.

Laat ons daarbij niet vergeten dat hetgeen onbelangrijk lijkt in het begin, later een lijn van mogelijkheden doet ontstaan en zo zeer belangrijk is voor de ontwikkeling van het geheel. Het aantal parallelle werelden en mogelijkheden moge theoretisch oneindig zijn, onze mogelijkheden zijn, door ons besef en wereld, beperkt. Wij moeten daarin echter steeds het betere kiezen, datgene waarin voor ons meer licht en vreugde is. En dit moeten wij ook zo goed mogelijk uiten. Zeg dus niet dat de aarde een tranendal is, want dan maak je er nog een van. Dat is de bedoeling niet. Symbolisch staat geschreven dat God op aarde een paradijs schiep. Adam en Eva hebben dat verpest met de eerste fruithandel. Dat is bekend. Maar het paradijs, de vrede, ligt aan het begin. Het paradijs is dus een mogelijkheid, ook nog voor de mens van heden.

Eens was de mensheid een eenheid, een familie. Nu zijn er onnoemelijk veel mensen, maar zij zijn nog steeds verwant. Indien zij deze verwantschap waar maken, zouden zij volgens mij ook weer veel dichterbij dit paradijs komen te leven. Indien wij dit als mogelijk beschouwen, dienen wij te beseffen dat aan de andere kant een steeds egoïstischer en meer van elkaar gescheiden leven van de mensen dan ook een hel op aarde zal kunnen doen ontstaan. Voor onszelf meen ik dat wij echter het goede waar zullen moeten maken tot de grens van ons vermogen en met geheel ons besef, opdat de ontwikkelingen positief beïnvloed zullen zijn. Uit een oneindigheid van mogelijkheden zullen wij volgens mij dan uiteindelijk die mogelijkheden vinden, waardoor onze relatie tussen heden en bestaan in God een rechte lijn wordt, zodat onze erkenning van en verwantschap met het zijn voortdurend groter wordt.

Vraag: Is het ook positief wanneer men in het leven de relativiteit ziet?

Antwoord: Dat kan zeker een rol spelen. Relativiteit beseffen betekent de betrekkelijkheid erkennen van hetgeen je zelf denkt, wat anderen denken en zelfs van hetgeen volgens je besef rond je bestaat. In andere termen:

Door het erkennen van de relativiteit geef je toe, dat een groot deel van je schijnbare werkelijkheid uit illusie is opgebouwd, terwijl maar een betrekkelijk klein deel van de erkende feiten ook reëel bestaat, zoals je die ervaart. Dit kan je helpen de onbelangrijkheid van vele zaken te begrijpen. Voor jezelf is echter van het grootste belang, dat je de vreugdigheid van het leven beseft en kunt delen met anderen, ongeacht de vraag of onze redenen daarvoor waan zijn dan wel werkelijkheid.

Daarmede zijn wij er doorheen. Ik vond uw reacties prettig. Zou u misschien - u kunt het allen - een klein beetje positiever willen denken? Probeer het eens. Elke dag 5 minuten meer positief denken is zo moeilijk niet. Maar het brengt je wel veel meer levenskracht en daarnaast vele vreugdige mogelijkheden voor jezelf en anderen. Probeer het maar eens. Want iemand die het niet probeert, weet niet wat het je brengen kan. Zet de teleurstellingen ook maar wat opzij. Want voor elke teleurstelling die je in je leven vindt, is er bij een positief denken en zoeken een veelvoud aan vreugdige verrassingen.

Ik dank u voor uw aandacht.

Goedenavond, vrienden.

DEPRESSIES

In dit tweede gedeelte moeten wij ons bezighouden met esoterie of meer geestelijke waarden. Ik geef u de mogelijkheid hierbij ons punt van uitgang te bepalen.

Reactie: Depressies.

Antwoord: Dat is een weerkundig begrip, dat ook in de mens een rol speelt. De depressies in de mens meen ik te mogen omschrijven als onverwachte vlagen van zelfkennis.

Een depressie bestaat n.l. niet werkelijk op zich, maar kan alleen bestaan in relatie tot iets anders. Om het in uw weerkundige terminologie te gieten: waar geen hogedrukgebieden bestaan, zullen ook geen depressies voorkomen. Want beiden zijn met elkaar verwant. Beide waarden houden elkaar in evenwicht, ook wanneer dit evenwicht voor een bepaalde omgeving tijdelijk gestoord kan zijn. Wat mij een aardig punt van uitgang lijkt.

De kosmos kunnen wij beschouwen als een functionerend geheel, waarin alle krachten en werkingen - incl. de materie die als vorm van energie beschouwd kan worden - elkaar in evenwicht houden. Het geheel van bewegingen in ruimte impliceert volgens mij een zich voortdurend herstellend evenwicht, dat zich uit binnen het kader van de ruimtelijke structuur. Wij zijn deel van dit geheel. Als deel van dit geheel zullen wij zelden beseffen wat de totaliteit is, waartoe wij behoren, zo min als een wit bloedlichaampje volgens mij weet wat het lichaam precies is, waarbinnen het functioneert, ofschoon het als deel van het geheel toch onmisbaar kan zijn, zo goed als elke andere cel.

Stel: wij zijn deel van de totaliteit, ook al ervaren wij dit niet. Dan zullen wij altijd in onszelf een evenwicht moeten vinden of hervinden, indien wij binnen het geheel met een besef daarvan willen bestaan. Waar wij zelf niet evenwichtig zijn, daar zal onze onevenwichtigheid buiten ons een aanvulling moeten vinden. Ik stel dat gerekend over alle vlakken van bestaan steeds een evenwicht bestaat en zich zal handhaven, ook voor de mens. Stel: u hebt een depressie, ziet dus alles zo pessimistisch mogelijk in. U hebt het gevoel dat niets goed gaat. In uzelf vindt u alleen maar duisternis, afschrikwekkende krochten en monsters. Dan zal ergens anders de schoonheid geuit zijn die in u als mogelijkheid bestaat, maar door u niet wordt gerealiseerd of beseft. Elders dient dan de kracht te bestaan die u voor uzelf ontkent en zal de positiviteit bestaan die u tijdelijk niet kunt ervaren. Wat betekent, dat u een soort projectie buiten uzelf stelt, waarin al wat u nu ontbreekt, wel zou bestaan. Erkent u dit feit niet, dan blijft u alleen overgeleverd aan uw depressieve toestand. Erkent u dit feit wel, dan kunt u een beroep doen op dit in wezen uit u voortkomende alter ego en daaruit voldoende positieve waarden en krachten winnen om een evenwicht te benaderen. Waarna de projectie weer met u versmelt, zodat er weer sprake is van een volledig ego.

Indien u deze stelling aanvaardt, zo is het ook duidelijk dat een mens die zich - op welke wijze dan ook - onmachtig acht op psychisch terrein, een groot deel van zijn onmacht kan suppleren door een beroep op een kracht of gestalte waarvan hij aanneemt dat deze over de nodige krachten en mogelijkheden wel beschikt. Hierbij is het niet zozeer van belang, of deze gestalte werkelijk bestaat dan wel niet. De enige voorwaarde is dat men daarin gelooft, de gestalte als een werkelijkheid ziet dus en aanneemt dat alle noodzakelijke krachten en kwaliteiten daarin aanwezig zijn. Stel bv.: Ik ben ziek en kan mijzelf niet genezen. God kan mij wel genezen. Ik stel mij God voor, ik stel mij voor dat deze God op mijn vraag mij genezende krachten geeft. U mag zeggen dat dit dus zelfsuggestie is. Goed, maar het werkt.

Dus: genezing komt tot stand, of komt deels tot stand. Waarom? Omdat wij in onszelf veel meer mogelijkheden en krachten bezitten, dan wij ooit kunnen beseffen. Of je mens bent, lagere, laagste, of hoogste geest, je bent deel van een geheel, en in en door dit deel meer kan zijn dan je - jezelf als afzonderlijk wezen beschouwende - beseft. Vergeet niet dat uw eigen gezichtsveld beperkt blijft tot een zeer klein deel van de werkelijkheid en daarmee ook tot een zeer klein deel van hetgeen je zelf werkelijk bent. Wanneer ik mij niet kan onttrekken aan de beperking van begrip, werkelijkheidsbegrip, zoals dit voor mij bestaat, zo is het mij toch wel mogelijk mij voor te stellen dat er een wezen of kracht bestaat, welke niet zodanig beperkt is. Ik kan mij verder voorstellen dat tussen die kracht en mijzelf een relatie bestaat. Dan zal ik, ongeacht mijn begrip van eigen beperktheid, door een beroep op deze "andere" kracht, ontsnappen aan begripsbeperkingen die mij het onmogelijk maken mijn gehele vermogen te ontplooien. Om nog eens duidelijk te zijn: ik ben door een dergelijk beroep op een andere kracht meer mijzelf en wel naarmate ik meer aan die andere kracht meen te ontleen. Wat voor het innerlijke proces van bewustwording een wat vreemde stelling lijkt te zijn.

Het is natuurlijk aardig te zeggen: Wanneer je in jezelf afdaalt, zo dool je eerst door je eigen verwarringen, je onderbewuste inhouden, dan door gevoelswerelden om uiteindelijk je angsten te overwinnen en de tempel van eigen wezen te betreden, waarin je voor het eerst de vorm ziet van het hogere. Volgens mij is het innerlijk als volgt: Ik kan met de middelen waarover ik in menselijke vorm beschik, niet ver genoeg zien om de algehele waarheid te vinden, ook in mijzelf geldt dit. Wanneer je je beroept op een projectie - spreek mijnentwege van God, de geest, de meester - zo kan deze je een soort bril verschaffen, waardoor je meer kunt overzien dan wel details beter beseft. Indien ik mijzelf werkelijk wil leren kennen dien ik een beroep te doen op een macht die naar mijn geloof mij beter kent dan ik mijzelf ken. Zou men zich bewust op de hoogste kracht kunnen beroepen, dan zou men bovendien inzien wat men tijdloos, dus in de eeuwigheid, betekent en is. Verkrijg je een dergelijk besef, dan kun je je bestaan in je huidige vorm aan dit erkennen zo goed mogelijk aanpassen.

Esoterie is voor vele mensen een hoop ijl geklets omtrent het innerlijk, waardoor men in staat is het uiterlijke te verwaarlozen. De praktijk leert ons echter dat esoterie in wezen bestaat uit het erkennen van hetgeen je bent en datgene, wat je kunt zijn. Hierdoor ontstaat een gerichte actie, een streven, dat zowel het eigen bewustzijn betreft als eigen handelen naar buiten toe. Esoterie is het je praktisch aanpassen aan je werkelijke mogelijkheden - dit al dan niet onder beroep op een hogere kracht.

Waarmee ons onderwerp voert tot zaken die voor een tweede deel van een geestelijk gerichte avond bijna obligaats is geworden.

Altijd weer blijkt de verwezenheid van alle dingen. Evenwicht moeten wij echter bereiken, omdat wij alleen binnen een evenwicht, hoe beperkt ook, enige beheersing hebben over onszelf en ons lot en tot zelferkenning kunnen komen. Esoterie is een innerlijk erkennen van jezelf en je relaties met het zijn. Maar een dergelijk besef kun je alleen voortdurend in je handhaven, wanneer het innerlijk besef een tegenwicht kan vinden in bv. stoffelijker uiterlijkheden. Slaag je daarin niet, dan geldt dat het innerlijk besef een hoger bereiken zal doen volgen door een eveneens innerlijk tot stand komende diepere afgrond van wanhoop. De mens beleeft dan innerlijk een slingerproces, dat de uiting is van de wetten van compensatie, zoals dezen in het innerlijk van een denkend wezen op plegen te treden. Daarom is het belangrijk dat wij voor alle zaken die wij in onszelf als aanvaardbaar, of zelfs als doel van onze werkelijke persoonlijkheid erkennen, een tegenwicht scheppen door onze wijze van verder leven, denken en zijn.

Voor de bewustwording geldt nog iets anders: naarmate de intensiteit van het emotionele beleven in de stof groter is, is er minder behoefte aan een gedachtenoverdracht, die hogere waarden in het ik aanspreekt. Begrijpelijk: emotie is voor het geheel van de mens toestand bepalend en zo zal de toestand worden uitgestraald naar alle delen van het hogere ik, waarin bewustzijn zetelt. Nu worden je eigen emoties soms trager, minder intens. Wil je dan de inhoud van het ik als bewustwording en het ontvangen van lering deze doen groeien, ook handhaven, dan moet je meer gedachten en intensere gedachten kennen en uitstralen.

In yoga zie je een aardig beeld van dit streven. Wat is n.l. werkelijke yoga? Velen schijnen te denken, dat yoga voornamelijk een soort gymnastiek is voor te dikke dames. Maar dat is niet waar. Werkelijke yoga streeft naar het bereiken van een zodanige beheersing over het stoffelijke voertuig, dat men in staat is dit - indien gewenst - uit te schakelen en zo geestelijk vrij en bewust te bestaan, te leren en te ondergaan, gedurende de periode dat men het lichaam min of meer heeft uitgeschakeld. Men zegt dan: ik schakel alle emotie uit en bijna alle functies. Daardoor wordt mijn denken een met datgene wat ik geestelijk reeds ben. Wanneer je ouder wordt, zijn je emoties natuurlijk om de dooie dood niet weg. Ik spreek uit ervaring, want ik ben oud geworden en weet dus heel goed, hoe giftig oude mensen soms nog kunnen zijn.

Toch is er ergens een afname van overdracht aan de geestelijke voertuigen. Wanneer je je bewustwording dus voort wilt gaan zetten, is het noodzakelijk meer bewust en meer geestelijk te gaan denken, zodat een compensatie optreedt voor het gemis aan zuivere levenservaring die

voor het hogere ik van belang waren. Je lichaam zal hiervoor overigens dankbaar zijn, want door een intensere wisselwerking tussen stof en geest blijft het lichaam beter bewaard. Dit impliceert, dat het bewustwordingsproces in de mens verschuift van een hoofdzakelijk emotioneel tot een in hoofdzaak op denken gebaseerde uiting. Het houdt verder in dat, wanneer de emotie afneemt zonder dat het denken daarvoor in de plaats komt, er een onevenwichtigheid in het ik ontstaat, welke dan van buitenaf moet worden aangevuld. Dit zou in kunnen houden dat de mens depressief wordt, soms zelfs manisch depressief, alleen door gebrek aan voor de geestelijke voertuigen belangrijke denkbeelden. Dergelijke mensen lijden gemeenlijk onder een soort feedback van eigen ellende, waardoor zij voor zichzelf zowel als voor anderen een belasting worden.

Indien wij een gewone depressie hebben is dit niet zo belangrijk, mits wij in deze depressie onmiddellijk een aanvulling van krachten zoeken te vinden, onszelf en de depressie beschouwen als een tijdelijke storing, waarbij ons toch weer alles gegeven zal worden, waardoor wij ons daarboven kunnen verheffen. Dan zal de depressie zelfs een stimulans kunnen vormen voor een evenwichtiger gedachtenproces en daarmee zelfs de mogelijkheid tot bewustwording vergroten. Wanneer wij de depressie zien als iets wat ons van buitenaf overspoelt, iets waar tegenover wij machteloos staan, zo zullen wij niet slechts in zelfbeklag, maar zullen wij ook buiten ons omstandigheden scheppen, waardoor het contrast tussen wat wij menen te zijn en wat wij menen te kunnen zijn, scherper wordt onderlijnd.

Daarom is het verstandig elke keer dat je depressief gestemd bent, in jezelf te zoeken naar de kracht om de negatieve belevingen te overwinnen. Meen je dat je alles kunt, dan is het echter goed te begrijpen, hoe beperkt je eigen besef van mogelijkheden en waarden wel is. Je kunnen is immers niet onbeperkt. Emotioneel zal dit vaak invloed hebben. Dan kan die emotie de dragende kracht worden voor een bewust handelen en denken binnen de perken van je bestaan. In dat geval zal er buiten je a.h.w. automatisch ook iets zijn, waarop je die krachten, die je bezit, juist zult kunnen ontladen.

Misschien mag ik het zo zeggen: Wanneer armoede bestaat, zal de arme welvaart rond zich zien en zo zijn armoede sterker beseffen. Waar welvaart bestaat, zal men de armen rond zich moeten leren zien om een bewustzijnsverhoging te kunnen bereiken. De rijke moet beseffen dat armoede voor hem een taak betekent, zoals de arme dient te beseffen dat de welvaart van anderen voor hem een stimulans moet zijn om zijn eigen streven naar geluk en evenwicht te versterken. Wat in uw tijd mogelijk als een soort ketterij wordt beschouwd, daar eenieder stelt: wanneer het jou niet goed gaat en een ander wel, dan moet degene die het goed gaat ervoor zorgen dat het de ander heel goed zal gaan, zelfs al gaat het hemzelf daardoor geheel niet goed meer. Dat noemt men nivelleren. Wat dat eigenlijk betekent? Het wegnemen van de oneffenheden die het bestaan echter eerst zijn mogelijkheden en waarden verlenen. Wanneer alle mensen precies even knap zouden zijn en allen evenveel zouden hebben, dan zou de wereld niet meer mensen voort kunnen brengen die iets meer zoeken te beseffen, of meer zoeken te zijn. De dood van alle bewustwording is een tevredenheid die geen betere mogelijkheden meer erkent.

Daarom zeg ik: vrienden, er is een wet van evenwicht. Het evenwicht bestaat kosmisch altijd wel, ook al zijn wij zelf soms niet in staat dit in het geheel te zien. Maar het evenwicht en het spel met het evenwicht is voor ons persoonlijk bewustwording. Wij moeten niet in onszelf zoeken blijvend evenwichtig te zijn, maar steeds bij het erkennen van een verstoring van evenwicht die wij in ons beleven, trachten in ons ik het tegendeel van de kracht die ons evenwicht verstoort, te vinden en daardoor onze toestand van innerlijke evenwichtigheid te herwinnen.

Het is eenvoudig dergelijke op zich eenvoudige dingen voor te dragen, maar het is zeer moeilijk om ze te volbrengen. Een mens die streeft naar bewustwording, wil graag het heelal kennen en vergeet daarbij eerst eens naar zichzelf te zien. Leer eerst maar eens goed beseffen wat je zelf bent en wat er rond je bestaat. Zoek het niet te ver. Wanneer je, wat je bent, beseft in je eigen gewone en beperkte leven, dan kun je je evenwicht steeds weer hervinden.

Je leert dan ook een beroep te doen op een andere kracht - al dan niet bestaand - waar je meent te zullen falen, dan zul je je bewustzijn uit kunnen breiden. Het ik is dan als de as van een wip: Hoe groter het besef van het goede, hoe meer men het kwade zal beseffen en kennen. Stoor u er niet aan wanneer u meer van het kwaad gaat beseffen - maar doe het zo weinig mogelijk. Zelfs van Jezus vertelt men, dat Hij eerst nederdaalde tot in de hel, voor hij tot de Vader opging. Wie de hemel in zich draagt, draagt de hel in zich. Het is goed dit te beseffen. Je kunt niet het hoogste licht in jezelf bevatten, zonder gelijktijdig ook het diepste duister in jezelf te dragen. Maar wie dit beseft, is licht en duister in alle dingen. Hij is het licht in de duisternis en de openbaring van het duister in het licht. Hij vormt de eenheid van alle dingen, ook in zich en door zich werkende in alle dingen.

Dat is het mysterie van het evenwicht: je kunt niet je eenzijdig ontwikkelen en kosmisch bereiken. Alle ontwikkeling is alleen mogelijk binnen een tegenstelling. Bewustwording betekent een vergroten van de tegenstellingen in jezelf, maar gelijktijdig een vergroting van begrip t.a.v. het bestaan. Aanvaard dit. Zoek steeds weer in jezelf een evenwicht te vinden, niet door licht of duister te ontkennen, maar door te erkennen, dat dáár, waar het één je schijnt te beheersen, een beroep op het andere voldoende is om weer te weten, wie en wat je bent en waar te maken, wat je binnen het geheel van de schepping moet zijn.

Nu zal men toch zichzelf zeggen: mooi, maar is het waar? De inhoud is mooi, maar de gegevens zijn vraagwaardig. Neem de proef op de som. U kunt uzelf bewijzen dat de waarheid niet in deze woorden kan schuilen, wanneer zij niet ook in u woont.

Goedenavond.

(Enigszins bekort)

d.d. 8 februari 1974